

СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

О.С. Літвінов, к.е.н., доцент

С.М. Капталан, аспірант

Одеський національний економічний університет

Головним інструментом органів управління суб'єктів підприємницької діяльності за умов сталого, керованого, поступового розвитку є розробка певних механізмів діяльності підприємства. В економіці використовується велика кількість механізмів управління – господарський, економічний, ринковий, соціальний, організаційний, організаційно-економічний тощо. Зупинимось більш детально на сутності економічних та організаційних механізмів управління. І.О. Крюкова визначає його як сукупність елементів впливу на матеріальні інтереси господарюючих суб'єктів народного господарства, основними з яких є: ціноутворення, планування, система оплати праці, фінансово-кредитний механізм, податкові платежі, економічне стимулювання і економічні санкції, комерційний розрахунок та система економічних нормативів [2, с. 106]. При цьому автор не враховує корінні причини здійснення економічної діяльності, а саме бажання задовольнити певні потреби ринку та необхідність врахування конкурентного середовища.

Пропонуємо під економічним механізмом розуміти сукупність, систему елементів впливу на економічні інтереси суб'єктів господарювання, яка враховує особливості його зовнішнього та внутрішнього середовища

Окремим видом господарських механізмів є організаційний механізм управління. Під організованістю І.В. Гонтарева пропонує розуміти забезпечення цілеспрямованої, погодженої взаємодії елементів системи під час функціонування цієї системи [3, с. 217]. Більш узагальненим є визначення А.В. Калини, яка вважає, що організаційний механізм це обґрунтована певним чином послідовність управлінських дій, а також методів по реалізації функцій і принципів управління [4, с. 146]. Проте автор не визначає мети, спрямованості цієї послідовності дій та методів на встановлення взаємодії окремих елементів системи.

В результаті критичного розгляду підходів сучасних авторів, під організаційним механізмом пропонуємо вважати сукупність управлінських дій, які спрямовані на організацію взаємодії між внутрішніми елементами в середині системи із врахуванням впливу зовнішнього середовища.

Але суто організаційні важелі впливу на об'єкт управління без врахування економічних законів і закономірностей не можуть дати необхідний результат. Саме тому більшість авторів вважають головним засобом досягнення цілей – створення та реалізацію організаційно-економічних механізмів управління підприємствами.

Група науковців під керівництвом Л.М. Варава вважають, що механізм організаційно-економічного забезпечення управління це сукупність засобів та методів створення системи цілісного управління розвитком та результатами підприємства [5, с. 97-98]. Не можемо погодитись із цими авторами, оскільки їх визначення не виділяють інструментів досягнення бажаних результатів, в наслідок чого визначення організаційно-економічного механізму майже збігаються з узагальнюючими визначеннями «механізму управління» та просто «управління». Організаційно-економічний механізм за своєю сутністю повинен об'єднувати дві підсистеми впливу на чому й засновані визначення багатьох авторів. Крім того повинен забезпечувати підвищення ефективності діяльності, як функції співставлення результату та витрат ресурсів підприємства.

В результаті критичного розгляду основних теоретичних підходів до визначення сутності механізмів в економіці, можна зробити висновок, що під організаційно-економічним механізмом управління слід розуміти сукупність управлінських дій спрямованих на організацію взаємодії між елементами системи з метою досягнення їх економічних інтересів із врахуванням особливостей зовнішнього та внутрішнього середовища [1, с. 64-65].

Перелік посилань:

1. Літвінов О. С. Визначення сутності та складових організаційно-економічного механізму управління підприємством в умовах інноваційного розвитку / О. С. Літвінов, С. М. Капталан // *Управління розвитком*. – 2016. – № 3 (185). – С. 59-65.
2. Крюкова І. О. Організаційно-економічний механізм розвитку аграрних формувань // *Аграрний вісник Причорномор'я, Економічні науки*. – 2010. – №. 53. – С. 105-109.
3. Гонтарева І. В. Функціональна організованість як фактор оцінки системної ефективності підприємства / І. В. Гонтарева // *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. – 2010. – № 683 : *Проблеми економіки та управління*. – С. 216-223.

4. Калина А. В. Організаційно-економічний механізм стимулювання праці як чинник гідної праці / А. В. Калина // Соціально-трудові відносини: теорія і практика : зб. наук. пр. КНЕУ. – Київ : КНЕУ, 2015. – Вип. 2. – С. 144-148.

5. Варава Л. М. Організаційно-економічні підходи до управління конкурентоспроможністю промислового підприємства / Л. М. Варава, А. Р. Арутюнян, А. А. Варава // Економічний вісник Національного гірничого університету : наук. журн. – 2015. – № 3. – С. 96-100.

СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЛОГІСТИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

І.М. Майорова, д.е.н., професор

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь

Сучасний період розвитку світової економіки перебуває під істотним впливом мегатенденцій, таких як: інформатизація, індивідуалізація, екологізація, глобалізація, що приводить до зростання масштабів, ступеня зв'язаності і взаємообумовленості розвитку виробничих сил. Все більша кількість світових господарських структур стає відкритими, а потім навіть «наскрізними» системами. На відміну від закритих систем, вони мають і виконують потребу у трансформації в більш складні інфрасистеми. Інфрасистеми, що виникли в результаті глобалізації, набувають властивостей інтегрованих об'єднань у вигляді корпоративних і асоційованих ринкових структур і потребують для свого ефективного розвитку нових форм і методів управління на підґрунті сучасних логістичних і інформаційних технологій.

Дотримуючись логістичних підходів і розвиваючи горизонтальні господарські зв'язки, підприємства конкурують один з одним в процесі обслуговування замовників в підвищенні якості постачання і надання продукції з якомога меншими витратами. Методи логістики виступають надійним інструментом для підвищення конкурентоздатності на регіональних, муніципальних і світових товарних ринках. Важливою умовою логістики є пошук резервів зниження витрат на заготовлення, складування, розвантаження, навантаження та відправлення продукції. Зниження витрат на транспортно-складські операції в значній мірі визначає виграш в конкуренції на лідируючі позиції в системі ринкових відносин.

За період з 2000 до 2012 рр. окремі елементи логістичного управління з успіхом і коректно обґрунтовувалися, розроблялися, робилися суттєві спроби щодо їх впровадження. Це по-перше, відноситься до проблем територіального розташування виробничих, транспортних, складських комплексів, формування матеріальних запасів, матеріально-технічної бази постачання і господарських зв'язків, маршрутизації магістральних і промислових видів транспорту, контейнеризації і пакетування, розробки організаційно-виробничих структур управління тощо. Однак, зважаючи на відомі політичні та економічні умови тих часів, впровадження результатів таких теоретичних розробок здійснювалося локально, не системно, без врахування повного комплексу властивостей та принципів логістики.

По-друге, логістика формувалася як новий вид теорії про реалізацію управління переміщенням товарно-матеріальних ресурсів у сфері обігу, а потім виробництва. Таким чином, ідеї інтеграції постачально-виробничо-розподільчих систем, які виникли в країнах з ринковою економікою і в яких ув'язувалися функції постачання матеріалами та сировиною, виробництва продукції, її зберігання та розподілення трансформувалися в самостійні напрямки наукових досліджень і форму господарської практики, тобто логістику.

Як показує світова практика використання властивостей логістики, вона завжди знаходила застосування в складній та екстремальній часи життєдіяльності людства. Це дозволяло тоді і дозволяє тепер використовувати принципи і концепції логістики в усе більших масштабах, з більшою комплексністю та системністю, конкретністю та глибиною проникнення до суті процесів життєдіяльності людини, які обслуговує логістика.

Саме новизна сучасного підходу до посилення ролі логістики полягає в таких положеннях:

по-перше, зміною пріоритетів в господарській практиці суб'єктів господарювання. На сучасному етапі центральне місце належить вирішенню проблеми управління процесами товароруху і транспортних послуг;

по-друге, використання комплексного підходу до питань руху матеріальних цінностей в процесі виробництва і господарювання. При фрагментарному підході управління матеріальними потоками координація дій є недостатньою, не має належної послідовності та координації дій різних підрозділів господарюючих систем. Логістика, спираючись на комплексний підхід, передбачає поєднання процесів, пов'язаних матеріальним потоками, виробництвом і маркетингом;